

พัฒนาการในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงดนตรีในเด็กอายุ 4-8 ปี

นางสาวนวรรตน์ งามลัก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

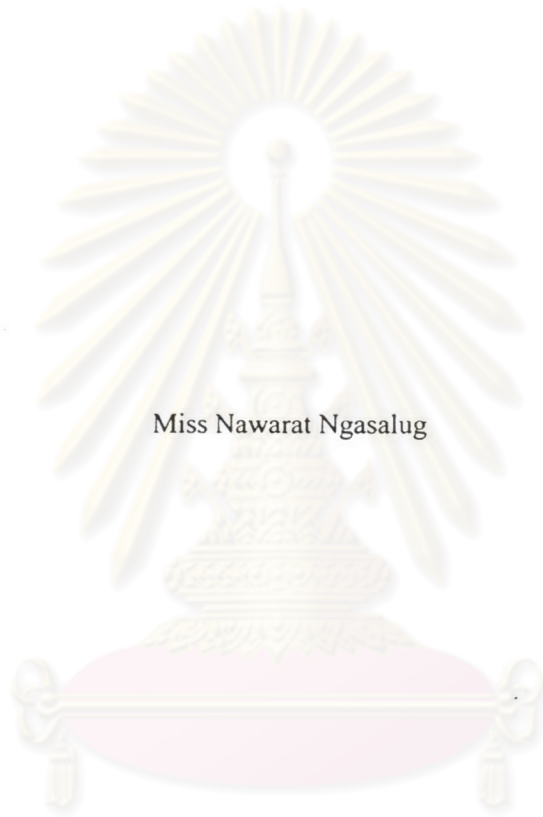
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-53-1441-2

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EMOTIONAL PERCEPTION OF MUSIC SCALES DEVELOPMENT
IN CHILDREN BETWEEN FOUR AND EIGHT YEARS OF AGE

Miss Nawarat Ngasalug

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Developmental Psychology

Faculty of Psychology
Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-53-1441-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พัฒนาการในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงดนตรีในเด็กอายุ 4-8 ปี
โดย นางสาวนวรรตน์ งามสลัก
สาขาวิชา จิตวิทยาพัฒนาการ
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริรงค์ ทับสายทอง
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ชูวิทย์ บุระยง

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาจิตวิทยา

..... คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ศิริรงค์ ทับสายทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ชูวิทย์ บุระยง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

นวัตน์ งามลัก : พัฒนาการในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงดนตรีในเด็กอายุ 4-8 ปี.
(EMOTIONAL PERCEPTION OF MUSIC SCALES DEVELOPMENT IN CHILDREN
BETWEEN FOUR AND EIGHT YEARS OF AGE)

อ.ที่ปรึกษา:รองศาสตราจารย์ ศิราภรณ์ ทับสายทอง, อ. ที่ปรึกษาร่วม:อาจารย์ ชูวิทย์ ยุระยง
92 หน้า ISBN 974-53-1441-2.

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาพัฒนาการในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงดนตรีในเด็ก กลุ่มตัวอย่างคือเด็กอายุ 4-8 ปีของโรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ จำนวนทั้งสิ้น 150 คน (ชาย 81 คน หญิง 69 คน) ในครั้งแรกเด็กต้องฟังดนตรี 10 ทำนอง ที่อยู่ในบันไดเสียงเมเจอร์ และบันไดเสียงไมเนอร์ หลังจากนั้นให้เด็กเลือกใบหน้าที่แสดงสีหน้าสุข สดใส หรือ เศร้า หม่นหมอง ที่สอดคล้องกับอารมณ์ที่เด็กรู้สึกในขณะที่ฟังเพลง ข้อมูลได้รับการวิเคราะห์เป็นค่าร้อยละ และใช้ Logistic Regression ในการแสดงพัฒนาการในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงดนตรี

ผลการศึกษาเป็นดังนี้

ตามเกณฑ์การตัดสินระดับพัฒนาการของ Piaget (1965) เด็กมีพัฒนาการในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงเมเจอร์ประมาณอายุ 7 ปี ในขณะที่การรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงไมเนอร์ช้ากว่าเล็กน้อย นั่นคือประมาณอายุ 8 ปี

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชา...จิตวิทยาพัฒนาการ.....

ปีการศึกษา.....2547.....

ลายมือชื่อนิติศ
2005

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4478123038 : MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: EMOTION / MUSIC / SCALES / CHILDREN

NAWARAT NGASALUG : EMOTIONAL PERCEPTION OF MUSIC SCALES
DEVELOPMENT IN CHILDREN BETWEEN FOUR AND EIGHT YEARS OF AGE.

THESIS ADVISOR : ASSOC. SIRANG TUBSAITONG, THESIS CO-ADVISOR :
CHOOWIT YURAYONG, 92 pp. ISBN 974-53-1441-2.

The purpose of this research was to study a development of emotional perception to music scales in children. Samples were 150 children aged 4-8 years old (81 boys and 69 girls) from La-or-utit Demonstrating school. Firstly children had to listen to ten tunes which were either in major or minor scales. Then they selected happy or sad facial expression which matched with their emotion at the moment. Data were analyzed in percent, and using Logistic Regression to show a development of emotional perception to music scales.

Results are as follows :

According to Piaget's criterion (1965). 7-years-old children are able to develop an emotional perception to major scale but a development of emotional perception to minor scale in children is a little bit slower, that is approximately 8-years-old.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Field of study DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY Student's signature.....

Academic year 2004

Advisor's signature.....

Co-advisor's signature.....

Nawat Ng.

Sirang Tubaity

Chit Yurayong

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่านด้วยกัน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ศิริรงค์ ทับสายทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจทาน แก้ไข ให้ปริกษา รวมทั้งข้อคิดเห็นและคำแนะนำต่างๆ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ชูวิทย์ ยุระขง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้ความรู้คำแนะนำ ตลอดจนข้อเสนอแนะที่ดีในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งทำให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์วิทยา ไล่ทอง ที่ได้กรุณาสละเวลาช่วยตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่ดี อันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต รองศาสตราจารย์ ดร.พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ รองศาสตราจารย์ ดร.พรณระพี สุทธิวรรณ รองศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นประโยชน์แก่ศิษย์

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ และผู้อำนวยการ โรงเรียนรุ่งอรุณ รวมถึงครูประจำชั้นทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาแก่ผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณเด็กๆ ที่น่ารักทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทำการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ พี่ส้ม พี่หนึ่ง พี่ปอม อ้อ ชู น้องบอม ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการวิจัย และพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ คณะจิตวิทยาพัฒนาการทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจ คอยไล่ถามด้วยความห่วงใย และให้ความช่วยเหลือตลอดมา

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา น้องแดง และญาติพี่น้องทุกคน ที่คอยให้การสนับสนุนด้านการศึกษา และให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านอย่างมากมายแก่ผู้วิจัย ทั้งยังเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัยในความสำเร็จครั้งนี้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	4
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	14
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	14
ขอบเขตของการวิจัย.....	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
บทที่ 2	
กลุ่มตัวอย่าง.....	16
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	17
คุณภาพของเครื่องมือ.....	19
วิธีดำเนินการวิจัย.....	22
เกณฑ์การให้คะแนนและแปรผล.....	25
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	25
บทที่ 3	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
บทที่ 4	
อภิปรายผลการวิจัย.....	34

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	39
รายการอ้างอิง.....	43
ภาคผนวก.....	46
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	46
ภาคผนวก ข แผ่นบันทึกคำตอบ (การศึกษานำร่อง).....	47
ภาคผนวก ค ตารางแสดงค่าร้อยละและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (การศึกษานำร่อง).....	48
ภาคผนวก ง ผลการทดสอบก่อนดำเนินการวิจัยจริง.....	50
ภาคผนวก จ โฉนดเพลง.....	52
ภาคผนวก ฉ รายชื่อเพลงแต่ละชุดและคำตอบ.....	65
ภาคผนวก ช เนื้อเรื่องและคำถามจากนิทาน.....	68
ภาคผนวก ซ แบบบันทึกคำตอบสำหรับเด็ก.....	70
ภาคผนวก ฌ แบบบันทึกคำตอบสำหรับผู้วิจัย.....	72
ภาคผนวก ฎ ผลการบันทึกความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงดนตรี.....	73
ภาคผนวก ฏ แสดงข้อมูลกลุ่มอายุและความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงดนตรี.....	89
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	92

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง	หน้า
2.1 ตารางแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามอายุและเพศ.....	17
2.2 ตารางแสดงรายชื่อเพลงที่ได้รับคัดเลือก.....	18
2.3 ตารางแสดงรายชื่อเพลงที่ใช้ในการวิจัย.....	21
3.1 ตารางจำนวนของเด็กอายุ 4-8 ปีที่แสดงความสามารถในการรับรู้อารมณ์ ต่อบันไดเสียงคนตรีเมเจอร์.....	26
3.2 ตารางแสดงการเปลี่ยนรหัสตัวแปรกลุ่มอายุเป็นตัวแปรเทียม (dummy variable).....	28
3.3 ตารางแสดงค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้จาก Logistic Regression.....	28
3.4 ตารางแทนค่าตัวแปรเทียม.....	29
3.5 ตารางแสดงค่า P ของเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ.....	30
3.6 ตารางจำนวนของเด็กอายุ 4-8 ปีที่แสดงความสามารถในการรับรู้อารมณ์ ต่อบันไดเสียงไมเนอร์.....	31
3.7 ตารางแสดงค่าพารามิเตอร์ที่ประมาณได้จาก Logistic Regression.....	32
3.8 ตารางแสดงค่า P ของเด็กในแต่ละกลุ่มอายุ.....	33
ค.1 ตารางแสดงค่าร้อยละของเด็กที่ระบุถึงอารมณ์สุข สนุกสนาน ร่าเริง หรือ สบายใจ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยง และ ค่าร้อยละของเด็กที่ระบุว่าไม่เคยฟัง ในเพลงที่มีบันไดเสียงเมเจอร์.....	48
ค.2 ตารางแสดงค่าร้อยละของเด็กที่ระบุถึงอารมณ์เศร้าสร้อย หม่นหมอง หดหู่ เหงา หรือ ซึมเศร้า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของความเที่ยง และ ค่าร้อยละของเด็กที่ระบุว่าไม่เคยฟัง ในเพลงที่มีบันไดเสียงไมเนอร์.....	49
ง.1 ตารางจำนวนเด็กอายุ 4-8 ปี ในชั้นก่อนดำเนินการวิจัยจริง ที่แสดงความสามารถ ในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงเมเจอร์.....	50
ง.2 ตารางจำนวนเด็กอายุ 4-8 ปี ในชั้นก่อนดำเนินการวิจัยจริง ที่แสดงความสามารถ ในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงไมเนอร์.....	51

ญ.1 ตารางบันทึกความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงเมเจอร์ ของเด็กอายุ 4 ปี.....	74
ญ.2 ตารางบันทึกความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงเมเจอร์ ของเด็กอายุ 5 ปี.....	75
ญ.3 ตารางบันทึกความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงเมเจอร์ ของเด็กอายุ 6 ปี.....	77
ญ.4 ตารางบันทึกความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงเมเจอร์ ของเด็กอายุ 7 ปี.....	78
ญ.5 ตารางบันทึกความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงเมเจอร์ ของเด็กอายุ 8 ปี.....	80
ญ.6 ตารางบันทึกความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงไมเนอร์ ของเด็กอายุ 4 ปี.....	81
ญ.7 ตารางบันทึกความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงไมเนอร์ ของเด็กอายุ 5 ปี.....	83
ญ.8 ตารางบันทึกความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงไมเนอร์ ของเด็กอายุ 6 ปี.....	84
ญ.9 ตารางบันทึกความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงไมเนอร์ ของเด็กอายุ 7 ปี.....	86
ญ.10 ตารางบันทึกความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงไมเนอร์ ของเด็กอายุ 8 ปี.....	87
ฎ.1 แสดงข้อมูลกลุ่มอายุและความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงเมเจอร์ ของเด็ก 150 คน.....	90
ฎ.2 แสดงข้อมูลกลุ่มอายุและความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงไมเนอร์ ของเด็ก 150 คน.....	91

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 2.1 ภาพแสดงที่นั่งในขณะทดลอง.....24

กราฟที่ 3.1 กราฟฟังก์ชัน logistic regression แสดงความน่าจะเป็นหรือโอกาสที่จะเกิด
 ความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงเมเจอร์
 ของเด็กแต่ละกลุ่มอายุ.....30

กราฟที่ 3.2 กราฟฟังก์ชัน logistic regression แสดงความน่าจะเป็นหรือโอกาสที่จะเกิด
 ความสามารถในการรับรู้อารมณ์ต่อบันไดเสียงไมเนอร์
 ของเด็กแต่ละกลุ่มอายุ.....33

แผนภูมิที่ ง.1 แผนภูมิแท่งแสดงแนวโน้มการเกิดความสามารถในการรับรู้อารมณ์
 ต่อบันไดเสียงเมเจอร์ของเด็กแต่ละกลุ่มอายุ.....50

แผนภูมิที่ ง.2 แผนภูมิแท่งแสดงแนวโน้มการเกิดความสามารถในการรับรู้อารมณ์
 ต่อบันไดเสียงไมเนอร์ของเด็กแต่ละกลุ่มอายุ.....51

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย